

Prof. Piotr Wojtasik
Akademia Muzyczna
im. Karola Szymanowskiego
w Katowicach
ul. Zacisze 3
40-025 Katowice

Katowice, 01.07.2021 r.

zta.onet.pl

Recenzja pracy doktorskiej pana Łukasza Olejarczyka pt. „Współtworzenie brzmienia fonogramu w procesie rejestracji jazzu współczesnego” sporządzona na zlecenie Rady Wydziału Reżyserii Dźwięku Uniwersytetu Muzycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie.

Dane o kandydacie

Pan Łukasz Olejarczyk ur. 1. ukończył szkoły: podstawową (1990 – 1998), średnią (1998 – 2002) oraz muzyczną I stopnia w klasie klarnetu w Złotowie.

W roku 2007 ukończył edukację artystyczną w zakresie sztuki muzycznej zdobywając tytuł magistra sztuki na Wydziale Artystycznym Uniwersytetu Zielonogórskiego. Ponadto dorobek naukowy doktoranta obejmuje ukończony staż artystyczny na Wydziale Reżyserii Dźwięku

Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie pod kierunkiem prof. dr hab. Witolda Osińskiego oraz dr hab. Katarzyny Rakowieckiej - Rojszy.

Zakres działalności doktoranta poza dorobkiem realizacji nagrań dotyczy także jego prób kompozytorskich głównie w muzyce teatralnej. Od 2009 roku pan Olejarczyk związany jest ze studiem Republica w Lubrzy, w którym to pełni funkcję głównego realizatora dźwięku. W trakcie pracy mgr. Olejarczyk zrealizował ponad 50 płyt czołowych wykonawców polskich i zagranicznych. Niektóre z nich zdobyły lub zostały wyróżnione nominacjami do polskiej nagrody „Fryderyk” a także niemieckiej „German Echo Jazz Award”. Osiągnięcia te, najdobitniej dowodzą opanowania przez doktoranta dziedziny reżyserii dźwięku oraz posiadania sporej inwencji twórczej, połączonej z niebagatelną wiedzą teoretyczną, pozwalającą prowadzić samodzielną działalność artystyczną.

Recenzja

Pracę doktorską pana Łukasza Olejarczyka zatytułowaną „*Współtworzenie brzmienia fonogramu w procesie rejestracji jazzu współczesnego*” tworzą, dzieło w postaci autorskiego fonogramu muzyki kwartetu Tomasza Wendta przedstawionego na płycie CD oraz opis przedstawiający wielozakresowy wymiar pracy reżysera dźwięku w procesie tworzenia zawartego fonogramu. Część teoretyczna dzieła zawiera się w trzech rozdziałach.

Pierwszy dotyczący ogólnej charakterystyki elementów reżyserii dźwięku, stanowi wnikliwą analizę rozwoju fonografii w kontekście historycznym, dotyczącym zarówno rozwoju inżynierii dźwięku, zdobyczy

technologicznych i ich wpływu na rejestrację jak i rozpowszechniania muzyki. Poszczególne treści przedstawione są w porządku chronologicznym, wnikliwy i wyczerpujący sposób ukazują ewolucję technologii rozwoju technik nagraniowych, przedstawiając w tym kontekście kolejne fazy i etapy tworzenia fonogramu.

Drugi przedstawiający występujące w muzyce jazzowej różnorodne normy brzmieniowe oraz wykorzystane w nich odpowiednie techniki rejestracji dźwięku. W rozdziale tym, autor wnikliwie, szczegółowo i z wielką starannością przedstawia ewolucję technik nagraniowych i wykorzystywanych w nich narzędzi. Kolejne etapy rozwoju rejestracji dźwięku, związane zarówno ze zdobyczami technologicznymi, jak też zmieniającymi się trendami dotyczącymi składu, liczebności i stylistyki rejestrowanych zespołów, przedstawione są zarówno w aspekcie praktyczno-technicznym, jak i w kontekście wybitnych twórców, prekursorów oraz pionierów reżyserii dźwięku, których działalność wytyczyła kanony produkcji oraz odbioru muzyki na kolejne dekady.

Analiza tych technik ukazana jest w oparciu o dzieła najwybitniejszych w historii jazzu realizatorów dźwięku takich jak Rudy Van Gelder, Frank Laico czy współcześnie tworzący James Farber. Ich talent i pasja poszukiwania nowych rozwiązań rejestracji brzmienia, odcisnęła piętno na rozwoju muzyki i wpłynęła zarówno na wzrost kompetencji wykonawczych muzyków, jak ukształtowała normy brzmieniowe poszczególnych gatunków jazzu w znacznym zakresie obowiązujące do dziś.

Pragnę wskazać na powstałą w tym względzie zależność pomiędzy normami brzmieniowymi wynikającymi z rejestracji dźwięku, a normami stylistycznymi wynikającymi z charakterystyki poszczególnych gatunków nowoczesnego jazzu. Dla na prawdę wysokich kompetencji w zakresie rejestracji różnych w tym względzie projektów niezbędna jest wiedza

muzyczna, a czasem wręcz instrumentalna dająca reżyserowi dźwięku możliwość wysokiego poziomu komunikacji z wykonawcami oraz duże możliwości w procesie współtworzenia dzieła. W mojej opinii ujęcie tego aspektu pracy studyjnej w dysertacji Pana Łukasza jasno ukazuje jego osiągnięty w tym względzie profesjonalizm i ponadprzeciętny poziom.

Trzeci rozdział, będący szczegółową analizą autorskiego fonogramu doktoranta zawiera dogłębną analizę procesu współtworzenia materiału muzycznego kwartetu Tomasza Wendta. Nagrania poszczególnych kompozycji pt. „*Movements*” dokonano w dwóch różnych środowiskach akustycznych. We wspólnym pomieszczeniu typu live room oraz w warunkach separacji poszczególnych instrumentów względem siebie. Sama idea dokonania zapisu części tego samego programu w różny sposób i wynikające z tego zarówno możliwości, jak i ograniczenia ukazują świadome, profesjonalne, a przede wszystkim twórcze podejście doktoranta do szeroko pojętej reżyserii dźwięku. Jego praca zasadza się zasadniczo na różnych poziomach aktywności.

Pierwszy, ściśle techniczny - odnosi się do takich elementów rejestracji dźwięku jak przyjęta mikrofonizacja, wykorzystanie odpowiedniego zaplecza technicznego czy sposób zapisu dźwięku. Ten obszar pracy studyjnej doktoranta, pozornie przyjmujący najbardziej obiektywną postać, w mojej opinii wyraźnie posiada twórczy aspekt. Umiejętność doboru środków technicznych do ukazania indywidualnej barwy dźwięku instrumentów poszczególnych wykonawców, a także odpowiednie wykreowanie przestrzeni dźwiękowej na tym etapie produkcji fonogramu jest tego wyraźnym dowodem.

Kolejny poziom aktywności doktoranta w dokonywanych przez niego nagraniach to sam etap rejestracji dźwięku. Moment jego zapisu. Wydawać by się mogło, iż ten etap w tworzeniu fonogramu w najmniejszym stopniu pochłania aktywność reżysera dźwięku,

jednakże z punktu widzenia samych wykonawców, a co za tym idzie ostatecznego kształtu dzieła, atmosfera w trakcie zapisu, wysoki poziom komunikacji, często wręcz muzyczne sugestie reżysera - wydają się nieprzeceniane.

Ostatnim poziomem w procesie tworzenia fonogramu jest etap zgrania, szeroko pojętej post – produkcji, masteringu materiału muzycznego kwartetu Tomasza Wendta. W opisie dzieła cały etap jest przejrzysty i szczegółowo omówiony. Ukazane są wszystkie wykorzystane narzędzia oraz sposoby ich użycia. Opisane poszczególne parametry i udokumentowane czynności. Wydaje się, iż przedstawiona w tej mierze wiedza, w znacznym zakresie może podlegać ocenie obiektywnej odnoszącej się do takich elementów nagrania jak dynamika, zakres częstotliwościowy czy przestrzeń nagrania. Moją jednak subiektywną uwagę przykuwa uchwycony przez doktoranta (poprzez wszystkie elementy procesu produkcji fonogramu) duch rejestrowanej muzyki, którego poprzez nadaną głębię można najpełniej przeżyć.

Te i inne aspekty tworzące kompetencje doktoranta określam następująco:

- a) w oparciu o odsłuch zawartego fonogramu kwartetu Tomasza Wendta
- b) w oparciu o własne doświadczenia pracy z doktorantem w studio
- c) wnioskując z moich działań studyjnych zagranicznych i krajowych (96 płyt, w tym 13 autorskich)
- d) na podstawie opinii światowych gwiazd jazzu na temat jakości i sposobu pracy studyjnej doktoranta, których byłem świadkiem.

Profesjonalizm i pierwiastek twórczy we współtworzeniu fonogramu jest odczuwalny i pomocny w każdym zakresie oraz w każdej fazie dokonywanych przez doktoranta nagrań. Jego zdolność słuchania, rozumienia muzyki oraz artystów wykonawców - gwarantuje najwyższy poziom nagrań. To, co w mojej opinii wyróżnia go znacząco, to jego subtelna aktywność w kreowaniu dzieła poprzez cenne sugestie i wskazówki. Ten aspekt czyni go dojrzałym partnerem i współtwórcą dzieła muzycznego.

Praca doktorska pt. „Współtworzenie brzmienia fonogramu w procesie rejestracji jazzu współczesnego” mgr Łukasza Olejarczyka spełnia warunki wyznaczone w ustawie o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 roku. (tj.Dz.U. z 2017 roku poz 1789) oraz Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 roku (Dz.U. z 2018 roku poz. 261)w sprawie szczególnego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora. W związku z powyższym zwracam się z prośbą do Rady Wydziału o przyjęcie rozprawy doktorskiej i dopuszczenie jej do publicznej obrony.

Prof. Piotr Wojtasik

